

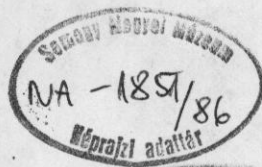

P. 163/85-Fu

Somogy

2. pld.

"SZERTE NÉZETT S NEM LELE HONJÁT A HAZÁBAN"

MÁJ EMESE

VII. oszt. tanuló

Mernye

Arany János u. 16.

T a r t a l o m :

- 1./ Ecseny bemutatása
- 2./ Gazdasági és politikai viszonyok
- 3./ A Volksbund
- 4./ A kitelepítés
- 5./ Visszaszökés

Adatközlő: M á j P é t e r n é
Landek Erzsébet

Vallása : evangélikus

Született: 1928. Ecseny.

A negyvenes évek előtt, Ecseny szép és rendezett falu volt 1200 lakóval. A falu három részből állt: - alsó, - középső és - felső Ecseny. A falu részeknek külön utcái voltak. A falu közepén rét terült el, a rét közepén árok, a főárok partja gyalogut gyanánt szolgált.

A rét fölött gyönyörű gyümölcsös kertek, alattuk a házak. A dombon a templom helyezkedett el. Büszkén és kecsesen mered az égnek még máig is. Az első templomot 1785-ben építették vályogból és téglából. A tornya fából készült. A két harangot, Fisher János öntötte. Ebben az időben épült még a paplakás, az iskola, a tanítólakás. Az iskola két tanteremből állt. Hat osztály oktatott két tanító. A főtantárgy a hittan, a többi tantárgyat magyarul és németül tanulták.

Az első pap Ratkóczy Sámuel, az első tanár Linder Károly.

A mostani templom 1942-ben épült. Belül fehér, csak egy oltárkép van és oszlopok diszítik.

Ecsenyben német anyanyelvű emberek laktak jobbára. A falu lakói közül 3-4 magyar család, 1 zsidó család volt. A juhász és kánász magyar, vagy cigány.

Kevés gazdag ember lakott itt. 100 holddal rendelkezett Herczog Péter. 40-50-60 holddal Bruder Konrád, Stikl Konrád és Stikl Henrik. A nagygazdáknak nagy házuk volt, 3 szobával, 2 konyhával, kamrával, magtárral, pajtával, nagy istállóval, cselédekkel. A legtöbb ház töméses és zsupfödeles. Benne 2 földeszoba, amit ünnepekkor felsikáltak, egy konyha is tartozott még a lakáshoz. Az első, vagy tiszta szobát nem lakták, itt tárolták a stafirungor, és a szebb butorokat. A másik szobában 9-en, 10-en is szorongtak. A portán sok volt a birka. Ebből nyertek gyapjut. Kendert is áztattak. Így egész télen át akadt munka. A lányok, asszonyok kötöttek, a férfiak szöttek.

Sok falusi ember a falu határán túl kereste a kenyerét. Toldipusztán, Lapapusztán, Sándorpusztán és Mernyén. Aratni és nap-számba jártak. Nehéz, de szép lehetett az élet. Az emberek sokszor találkoztak, együtt örültek és együtt ünnepeltek. Vasárnap senki sem dolgozott. Az ünnepekkor a lányok a legszebb ruhájukat vették fel. Három napos bucsut tartottak, bucsutemetéssel. A lakodalom napja kedden és csütörtökön volt.

Az első ember a faluban a tisztelendő ur volt. Aztán a tanítóurak, és a bíró következett. A falu utolsó bírása Máj Jakab aki 1935-1948-ig bíraskodott. A bírót követték az előljárók és a presbiterek.

Akkoriban az emberek nem utaztak, mindig csak a falujukban tartózkodtak. Legfeljebb vásárokra jártak vasárnaponként Igalba, Kisbárra, Mernyére, Somogyszilba. Kaposvárra még kevesebben mentek, ha eljutottak oda akkor is szekéren, vagy gyalog. Ennek az oka az volt, hogy a faluban Weisz néninél mindent meg lehetett vásárolni. Ecsenyben sváb tájszólásban beszéltek, de írni, rendes német gótbetűkkel irtak.

1941-ben új élet kezdődött a faluban, az országban. Ez ideig a falu lakói nyugodt virágzó életet éltek, ki-ki anyagi lehetőségei szerint. 41-ben a hitleristákkal tartó magyar svábok szervezkedni kezdtek. A szervezet neve Volksbund volt. Három-négy vezető rábeszélte a falu lakóit, hogy tartsanak ezzel a szervezettel. A Volksbund a németekkel együtt harcolni és velük tartani -, ezt jelentette. Ezután a testvér a testvérral ellenkezett, család a családdal volt haragban. Az egész falut megbolygatta ez az indítványozás.

Nagyon sokan nem álltak középük, ők az "Á"németek" jelzést kapták. Ők voltak a Magyarországhoz hű németek. Többen nem is tudták, miért rendeznek gyűléseket, miért van ez így.

Az emberek nagy része nem vonta be magát a politikába, dolgozott és nem törődött a világgal. A faluból csak 3-4 család végezte tudatosan volksbundos feladatát. Kétszer volt nagy gyűlés, arra mindenki elment a faluból és meghallgatta. Utána mindenki döntött, hogy volksbundos lesz vagy sem. A fiataloknak külön "otthonuk" volt. Ott táncoltak, énekeltek.

Azért akadtak olyan svábok is, akik gyűlölték a volksbundistákat, s nem értettek egyet nézeteikkel. Ebben az időben a faluból néhányan önkéntesen jelentkeztek SS katonának. Ahogyan volt "jele" a Magyarországhoz hű németeknek, úgy a Németországhoz hű németeknek is volt. Megkülönböztetésük egy kartonból készült, feketére festett V betűt raktak a ház elejére.

Történt olyan is, hogy a falubeli lányok bolondságból az egyik házról levették a V betűt és egy olyan házra rakták, amelyben nem éltek volksbundisták. Így a szomszédok gyanakodva néztek az ott lakókra.

1944. szeptemberében már sorozták a katonákat. 17 évestől az 50 évesig minden férfi bevonult. katonának Erzsibe. Többen megpróbáltak kibujni ez alól. A magyarokhoz jelentkeztek katonának, de mire Kaposvárra értek, németek várták őket. Azzal fogadták a svábokat, hogy menjenek haza és várják meg a sorozást, vagy azonnal maradjanak ott. Mit volt, mit tenni az ecsenyiek hazajöttek és megvárták a következő sorozást. A nagymamám testvére is 1944 szeptemberében vonult be. 1945 februárjában már meghalt. Mindig ezt írta haza "Ha még hazakerülök, az első utam a helyi volksbund vezetőkhöz lesz."

1944. novemberében a faluba egy sátoroskocsival bácskai volksbundos svábok érkeztek. Az egész család Németországba menekült. Talán két hétig lehettek itt. A vezetőjük elszökött tőlük, így nélküle folytatták utjukat. Utközben bombatalálat érte őket.

Ecsenyben minden változás később következett be. Itt nem voltak olyan mértékben összetűzések a volksbundisták között, az "Á" németek között és a magyarok között, mint a nagyobb svábfészekben, Bonyhádon. De a megtorlás itt sem maradt el. A volksbund családokat kilakoltatták és helyükre magyar telepeseket hoztak. A magyar telepések is csak addig maradtak, amíg a régi gazda után tele volt a spájz.

1945. január közepe felé az egyik éjjelen 2 órakor zörgették az ajtót. Az ajtóban Bánfalvi jegyző és Jusztusz Pál állt. Röviden ezt mondták "Szombaton reggel, 8 órakor 15 kg-os csomaggal jelenjenek meg a községházánál". Szombaton reggel 123 embernek kellett volna gyülekezni a községháznál. A kiírottak közül a nőket a kórházakba akarták vinni segíteni, a férfiakat futóárkot ásni. Mindenki rosszat sejtett és aki tudott az elbujt a szőlőhegybe, ki ide, ki oda. Többen a Behték pincéjébe rajtöztek. Estefelé jött a többi családtag, aki nem volt kiírva, hozták a hirt, hogy nem kell már elmenni, mindenki mehet haza. Vasárnap jött ismét a jegyző és felolvasta, hogy mi vár arra, aki megint elbujik. Ha valaki nem jelenik meg a községháza előtt, akkor agyonlövik a családtagokat és összebombázzák a falut. Mamámék újra menekülni akartak, de most messzebbre és véglegesen. De volt egy baj, ugyanis egy családból nem mindenki lett kiírva. Így már nehezebb a menekülés. A családból a mamámat és az édesapját irták ki. A mamám bátyja, ekkor a németeknél volt katona. A mamám édesanyját és nagymamáját nem irták ki. Ők nem kerültek a listára. Hárman próbáltak menekülni. A nagymama már 72 éves volt és inkább vállalta, hogy itthon marad. Nem egyedül maradt a házban, mert nem régen osztopáni menekültek érkeztek. Itt kerestek és találtak menedéket. Ők vállalták az állatokat. A nagymamám, az édesapja és az édesanyja elindultak. Küzdelmes és nehéz utjuk volt, mire újra hazatérhettek.

Megérte a sok bujkálás, mert tényleg a falu lakói jól megérez-
ték, hogy nem a kijelölt munkát adták számukra. Akiket elvittek,
azok Oroszországba kerültek. Elsősorban sóbányákban dolgoztat-
tak velük, embertelen körülmények között. A nőket még kopaszra
is nyirták. Nagy részük ott is halt meg, sokan soha nem kerültek
vissza szülőfalujukba. Örülök annak, hogy a mamámék megszöktek
és nem jutottak olyan sorsra, mint a többiek.

1946. november 24-én volt a papámék esküvője, a régi szoká-
sok szerint. A boldogság nem sokáig tartott. 1947 április vége-
felé Ecsenyben az a rémhir járta, hogy kilakoltatják az embere-
ket. Hirtelen el sem tudták képzelni miért. Hiszen amijük volt,
azt becsületes, szorgalmas munkával szerezték. Egyre azért gon-
doltak. 1940-ben volt utoljára népszámlálás. A tanítók járták a
falut. A mamámék családja magyar állampolgárnak, magyar nemzeti-
ségűnek és nem anyanyelvűnek vallotta magát. Voltak olyan csalá-
dok is, amelyek a német anyanyelv helyett a magyar anyanyelvet
diktálták be a tanítóknak. Így egy "bűnük" mégis csak lehetett,
az, hogy német anyanyelvűek voltak. A mamám nagymamája nem is
tudott magyarul. A német beszéd és írás hozta Ecseny lakóira a
bajt.

1947. augusztus elsején a papám elment a szüleihez, hogy meg-
tudja az igazságot, mivel a papán édesapja bíró volt. A kilakol-
tatás, bizony nem kószahir volt. A sváb családok helyére felvi-
dékieteket, zsigárdiakat akartak betelepíteni. Mikor otthon a ma-
mám ezt megtudta ráakarta beszélni a családot, hogy fogják be a
lovakat, pakoljanak össze amit lehet és menjenek magyar faluba.
Ott adják el a lovakat és éljenek Ecsenytől távont. Viszont a
rendes uton nem lehetett elmenni, mert őrséget álltak az itteni
lakók. A mamám ekkor sem adta fel. Ugy gondolta, hogyha a ház
fölötti dombra fel tudják hajtani a lovakat, akkor ott szök-
jenek meg.

Senki sem hallgatott rá, nem akarta itt hagyni Ecsenyt. Ezen az éjszakán augusztus 2-án született az én nagynéném, Viola. Egészséges kislány volt, a mamámék örültek neki. Vasárnap meg lett keresztelve az Ecsenyi templomban. Hétfőn, augusztus 4-én a papámék megkapták a "várva-várt" üzenetet, hogy 5-én hagyják el a házat. Azonban hétfőn Viola rosszul lett, s este elvitték orvoshoz. Az orvos már nem tudott rajta segíteni, túl fejlett volt a belső szervezete. Kedd reggelre szegény csecsemő meghalt. Ezt a papám jelentette be a bizottságnak és még azt is, hogy két hétig nem lakoltathatják ki őket, mert a mamám gyerekágyban fekszik. Említette azt is, hogy ő magyar katona volt és a Vöröshadseregben szolgált, sőt magyar anyanyelvű.

Azt válaszolták:

- "Ez mind szép, amit a hazáért tett, de sváb, az sváb".

A család tudomásul vette, hogy el kell hagyni azonnal a házat, de szerencséjükre kedden délelőtt jött két rendőr és megnézte mi igaz, abból, amit a papa mondott. Látták, hogy minden igaz, ezért két hétig még itt maradhattak. Szerdán eltemették Violát.

A tisztelednő ur ezekkel a szavakkal bucsuztatta:

- Pár nappal ezelőtt leszállt egy kis angyal a földre, körülnézett és látta mily rossz dolgok történnek itt és újból felszállt a mennybe".

Gondolom, hogy mamámnak mekkora veszteséget jelentett gyermeke elvesztése, de ezzel még a kinlódásoknak nem szakadt vége. A két hét hamar eltelt. Fájdalmas, és ép ésszel alig érhető föl, mit kellett akkor otthagyni a sváb családoknak.

Mindent leltárba vettek a ruhákon kívül. A gabona, az állatok, a butorok, mind a felvidéki családoké lettek. Ezekben a hetekben masinálták el a gabonát, csak így tudták a mamámék visszalopni

a sajátjuk egy részét. A bizottság csak pár hónapra adott fej-
adagot.

Amit megkaptak a butorból: az egész családnak 1 asztal, 1 szek-
rény, 1 ágyruha, mindenkinek egy szék és az összes ruha. Ennyi
volt a "vagyon". A többi nagyjószágot, disznót, birkát, gabonát,
butort, földet, mind elvették. Jószerivel koldussá vált a csa-
lád. Ezután már senki nem törődött azzal, hogy hova mennek lakni.
Mamámék sem tehettek mást, elindultak.

Az én ükapámnak volt egy kanadai unokatestvére, az ő házában kap-
tak menedéket. Kevés ennivalót azért sikerült megmenteni. Akkor
új életet kezdtek. Dolguk nem volt, a készletből éltek, mutatkoz-
ni nem nagyon mertek, hisz nem tudták mi történik még velük.
Ekkor tájt a rokon házában 6 család lakott. A háznépe 16 főből
állt. Ráérték beszélgetni, dolgozni nem mentek. Azért megéltek
valahogy. A papám muzsikálni járt, így valamicske pénz mindig
volt.

1948 áprilisában még nagyobb katasztrófa érte a családokat.
Nem volt elég, hogy kilakoltatták őket, most még ki is akarták
telepíteni a svábokat. A mamámék újra a listára kerültek.
Április első napjaiban éjjel 2 órakor hozták a felszólítást, mi-
szerint éjfél után mindenki jelenjen meg a községháznál 50 kg-
os csomaggal. Előírták azt is, hogy mit tartalmazhat a csomag.
Onnan kocsival vitték az embereket a bonnyai állomásra, ott be-
lökösik őket marhavagonokba és kitoloncolják a svábokat Kelet
Németországba. A mamámék nem akartak elmenni. Éjjel a pap kivé-
telével utrakeltek. A mernyei pincepadlásokon találtak éjszaká-
ra menedéket. A papám itthon maradt, ő ki akarta várni a végét.
Hamarosan érte jöttek a rendőrök, mert nem találták Májékat és
Lanekéket. A papa erre a kérdésre, hogy hol tartózkodnak, ezt
felelte:

- Elmentek.

• Nem mentek le a térképről - válaszolták a rendőrök.

Ez igaz is volt, hiszen nem messze a szénapadláson kuksolt a család többi tagja. A következő napokban is itt várakoztak. Kint a mezőkön kapáltak, dolgoztak az emberek. Ők meg lapultak, pedig mennyivel szivesebben dolgoztak volna mindnyájan, csak ne kéne bujdosni, szökni. Nagyon csendben kellett lenni. A dédnagyapám a csizmájába köhögött, nehogy meghallja valaki, hogy itt vannak.

Délután jött a papám "jó hírekkel"! Elmondta, hogy elmentek a rendőrök és elvitték az embereket a bonnyai állomásra. Szerencsére sikerült az első bajon túl esni. De itt akkor sem maradhattak. A papa azt javasolta, hogy menjenek el Mernyére az egyik katona barátjához. El is mentek, de ott nem szívesen fogadták őket, így visszajöttek Ecsenybe.

Egy hétig a házuk padlásán voltak. Aztán megunták a váfakozást és kicsit kimerészkedtek. Közben már egyszer el is tudtak menni krumplit rakni, de a falut messze elkerülték. Ezekben a napokban elrendezték mindent, úgy hogyha bárki keresi őket, el tudjanak menekülni.

A terv készen állt. Ha valaki jön, akkor először a konyhába mennek, onnan a speizba, onnan a kamrába, aztán a padlásra, a csucsfalon keresztül a disznóólpadlásra, onnan a pajtába ott egy kisajtón a szűrűbe, így már a szabadban is lehettek. Nem láthatott oda senki, mert a ház hosszába volt építve. Így könnyű volt a menekülés, de hamarosan sor is került rá.

Nehezen multak a napok, négyen voltak és utban volt az ötödik ember, apukám. Készülődtek a vendégre nagyon. A dédimamám varrta a ruhákat. Egyszer elfogyott a cérna. Senki sem akart a családból cernát hozni. Nem azért, mintha lusta lett volna, hanem azért, mert nem nagyobb lehetett mutatkozni nekik, hiszen bujkáltak. A mamám fogta magát és elment a Weisz zsidó boltjába.

Ehhez a kis történethez tudni kell, hogy a Weisz családot, mivel zsidók voltak, elvitték koncentrációs táborba, nyilván nem volt jó véleménye a németekről, így a svábokról sem. Nagyon meglepődött és megijedt, amikor a mama belépett a boltba. Kérdezte is:

- Hát maguk mit keresnek itthon?

- Én meg a férjem hazajöttünk Németországból, mert ott nem jó - válaszolta a mama.

Kénytelen volt hazudni.

Valaki rosszat akarhatott a mamáknak, mert feljelentette őket. Közben Ellenberger Henrik és a papa elmentek Pestre, hogy valamilyen papírt tudjanak szerezni, az itthon maradásuk érdekében.

A dédipapám a kocsmába hallotta, hogy azon az éjjelen jönnek értük. Pappék, Szirerék és Landekék voltak felírva.

Azon az éjszakán már nem is a szobában aludtak, kézen álltak, hogy bármelyik percben szökhessenek. A kamrában készítettek fekhelyet maguknak. A rossz előérzetük bevált. Éjfél után zörgették az ajtót, Ellenbergerékét.

- Landekékat keressük! - hallott az erélyes szó.

A hangos szavakat a mamák is meghallották. Gyorsan kiugrottak az ágyból, a ruhájukat ölbe vitték.

El kezdtek menekülni a kiépített "uton". Mire kiértek a szabadba sok ruhájuk elveszett. A mama harisnyája, a dédimama harisnyája és tutyija is oda volt. A szőlőhegybe igyekeztek a cseresznyefa alá. A dédipapám nem ment velük, ő egy másik uton szaladt, hogy lerázza a kutyákat. Végül megtalálta a családot. Ott a fa alatt leültek és vártak. A mama mezitláb volt, a nagykendőbe bugyolálta a lábát. Közben a rendőrök bejutottak a mamák "lakosztályába", mivel a ház másik része Ellenbergeréké volt.

Az ágyak még melegek voltak, a rendőrök tudták, hogy a mamáék elszöktek. Akkor elkezdtek kiabálni értük. Azzal fenyegetőztek:

- Ha nem jönnek elő, akkor az Ellenbergeréket visszük el!

Az Ellenberger család is pánikba esett, de ők sem tudták hol vannak a mamáék. Amíg a rendőrök a szökötteket keresték, addig a dédipapám visszament ruháért, mert fáztak. Az asztalon volt egy elemlámpa, először úgy feküdt, hogy az üveg része volt alul, a dédipapa pedig fordítva tette vissza. A rendőrök ezt észrevették és azt mondták Ellenbergeréknek:

- Landekék reggelre legyenek ott a községháznál!

Éjszaka hazajött a papa Pestről, sajnos sikertelenül járt. Így az egész család a Takácsék szénapadlására ment, mert nagyon fáztak. Ott tanakodni kezdtek. A dédimamám azt mondta:

- A dédipapa meg én majd elmegyünk, nektek nem lesz bántódásotok.

A mama is velük akart tartani. Ugy gondolta, hazaengedik, hiszen terhes. Sajnos nem így történt. A papa itthon akart maradni. Reggel ott állt a községháznál a Lapp család, a Landek család és Szirerné. A mamát nem engedték haza, még bucsuzni sem.

A papa üzente, ha tudnak szökjenek meg. Bonnyára vitték őket, mint a többieket. A mama nem szökött meg, mert azt gondolta, hogy nincs más bűne, mint hogy nem ment akkor el Németországba.

Másnap Igalba kísérték őket a rendőrségre. Ott a mama találkozott egyik ismerősével, egy rendőrrel Müller Sándorral.

Ő csodálkozott és azonnal intézkedett. Telefonált Pestre a minisztériumba és érdeklődött az ecsenyiek további sorsáról.

A válasz keserűséget okozott és nagyon rossz volt:

- Be kell zárni őket a fogdába és másnap Pestre az internálóba kell őket toloncolni, a Károly királyi laktanyába.

Éjjel deszkákon aludta, nagyon kemény fekhelyük volt, Másnap az orvoshoz kellett menni. Neki alá kellett írnia, hogy mindnyájan egészségesek. Közben megérkezett a papa. Azon a napon tartották az igali vásárt, április 24-én. A papa azt akarta, hogy a mama szökjön meg. A mamának se bátorsága, sem alkalma nem volt megszökni. Müller Sándor tanácsolta a papának, hogy menjen haza és hozzon ruhát, élelmet. Elmehet velük Pestig, de csak úgy, ha nem szöknek meg. A papa elment haza a szükséges dolgokért. Bonnyán találkoztak. Együtt utaztak Siófokig. Ott egy fogadóban aludtak és reggel továbbmentek. Egészen a laktanya kapujáig együtt lehettek. Ott el kellett válniuk, mert aki a kapun bement az nem jöhetett ki.

Bent a laktanyában átvette a svábokat a táborparancsnok. Ő megkérdezte:

- Mi a bűnük?

- Nem mentünk ki Németországba - válaszolták az ecsenyiek.

- Most mindenkinek a keze tiszta, igaz? most senki sem volksbundista, igaz? - gunyolódott a parancsnok.

Itt már minden mindegy volt. Akár volksbundista, akár nem, kitelepítik.

Utána egy kisebb helyiségbe vezették őket. Ott meg kellett fürödni. Azt követően ami értéktárgyuk volt, azt leadták.

Nem önszántukból, hanem kötelezték erre az embereket. Ami odakerült, azt nema adták vissza többet. A következő nap a többi svábhöz kerültek.

A mama már nem tudja, hányan lehettek összesen, de a nevüket jól megjegyezte: kitelepítendő svábok. Így hívták őket.

A laktanyában jó, nagy szobák voltak, tele szalmával, azon aludtak. A mamának ennél kicsivel jobb helyzete volt. Azon az ágyne-műn aludtak, amit még a papa tudott hozni.

Minden reggel sétálni kellett. A mama hozta el minden reggel a reggelit.

Ez rendszerint egy kis fekete viz volt. Az ebéd mindennap bab és hordós, savanyu káposzta összefőzve. A bab általában nyers volt. Délután egy kis kenyeret ettek. Ez volt az egy napi "menü". A változatosság kedvéért másnap délre kukoricadarát kaptak elforrázva. Május 1-én, a munka ünnepén rozslisztból nokedlit és lóhúsból pörköltet fogyasztottak.

Öt hétig éltek így. Én nem is tudom, hogy milyenek ezek a "finom" eledelek, de örülök is ennek.

A mamáéknak ebben is jobb helyzetük volt. Minden héten 5 kg-os csomagot kaphattak. A papa az összes hétvégén hazautazott Ecseny-be és fölpakolt mindent, utána hozta fel Pestre. A rokonok is segítették őket.

Egyszer a papa meg akarta látogatni a mamát. Elküldték a miniszteriumba engedélyért és szerencsére kapott is. Délután lehetett látogatni. Vitt a mamának cukrot és nagyon megsajnálta, de haragudott is rá, hogy miért nem szökött meg. Megbeszélték, hogyha tudnak a Szirernével együtt megszöknek. Szirerné takarítani járt minden reggel, így tudta megmondani a papának, hogy a 2. emeleten laknak.

Azután, ha jött látták egymást és intettek. Egyik nap is jött a papa, de elkerülték egymást a mamával. Elment az internáltakhoz és megkérdezte, hogy most vittek-e el embereket. Azt válaszolták, igen. Ő joggal gondolhatta, hogy a mamát is elvitték, mivel nem látta. Ezután elment Rákospalotára. Mire odaért a szerelvény már Szobon volt. Utána ment a határig! Ott beszélgetett az egyik kocsmárossal. Ő azt mondta:

- Aki onnan vissza akar jönni, nyugodtan elszökhet, mert itt a magyar rendőrség átadja az embereket, a cseh rendőrségnek. Ők pedig nem sokat törődnek a svábokkal.

A papa így legalább megismerte az utirányt. Ugyanis, nagy szerencsére, mikor visszaérkezett Pestre, meglátta a mamát.

Vasárnap a látogatáskor a papa, felirt egy lapra mindent, ami történt vele és 100 Ft-ot csusztatott a boritékba. Megírta, hogy a mama ha meg tud szökni, akkor villamossal menjen a Déli pályaudvarra, ott üljön vonatra és jöjjön haza. Ha ott nem sikerül a szökés, akkor próbálja meg Szobnál.

A látogatáskor a kezét hátra kellett tenni, s egy magas drótkerítés választotta el egymástól a mamáékat. A kerítésen volt egy lyuk, ezen keresztül a papa gyorsan átadta a papírt, ezután a mama eldugta és ismét hátrattette a kezét. A látogatás ezzel befejeződött.

Másnap még istentiszteletre is mentek az ecsenyiek, hogy a többiekkel is tudjanak találkozni. Így multak a napok.

Egyik délután felolvasták, hogy kit fognak ezzel az alkalommal kitelepíteni. Huszonketten voltak soron. Közülük hatan ecsenyiek, a többi más településbeli. A mama pont ebbe a turnusba került bele.

Másnap félnyolckor indultak teherautóval. Az utra kenyeret és lekvárt kaptak. Utközben a minisztérium felé mentek, ott bevitték a névsort. Ezzel a mamáék elvesztették magyar állampolgárságukat. Attól kezdve nem volt hazájuk sem. Elvitték őket Rákospalotára, ott ismét névsorolvasást tartottak. A rendőrök átadták őket a határmenti rendőröknek, ezután ők vigyáztak rájuk. A kocsiról mindenki lepakolt és elkezdtek vinni a kevés csomagjukat a sze-

relvény felé. Az állomáson volt egy hosszú szerelvény az mind tele volt kitelepítendő svábokkal. A mamáékat is ebbe a vonatba küldték. A dédimamám vigyázott a csomagokra, a mama a papát akarta megegyszer látni. Sőt szökni is akart. Amikor nem figyelt oda egyik rendőr sem, gyorsan bement az első ajtón az állomás épületébe.

Ott takarított egy asszony, a mama megkérte arra, hogy bujtassa el, mert ő nem akar elmenni Németországba.

Az asszony a váróterembe küldte, hátha sikerül ott elrejtőznie. A mama bement a másik ajtón, itt is takarítottak és megkérte az ott takarító asszonyt, hogy segítsen rajta. Az asszony a WC-be bujtatta. Amikor elment a rendőr, akkor szólt neki, hogy előjöhet. A mama kiment a váróterembe és meglátott két nőt, akik olvastak. Az egyik fölkelte, amikor odaért a mama a pad elé és az ujságjával álcázva, átkísérte az állomás tulsó oldalára. Megköszönte az ismeretlen nőnek a szivességet.

Miután megkérdezte és szerencsésen megtalálta a villamos megállót, fölszállt az első arra érkező villamosra - életében először - és elutazott a Déli pályaudvarra. Ahogy nézegetett, hát nagy öröme meglátta barátnőjét, Szérennét. Pedig nem együtt szöktek és mégis találkoztak. Kicsit körülnéztek, aztán visszamentek az állomásra, a vonat félkettőkor indult. Siófokon sokat kellett várni, amíg tovább indult a vonat. Félnyolckor már a szerelvényben ültek, s nem sokára Kisbáron leszálltak, mert féltek. Kisbár elég messze van Ecsenytől, éjjel vágtak neki az utnak. Először Rofricsékhoz értek, ott bezörgettek, de senki sem nyitott ajtót. Másodszor egy kutya nem engedte be őket a házba. A harmadik házba végre bejutottak. Koch néni elment a Margit nénivel a családjához, a fia, Henrik pedig a mamát kísérte haza.

Az utcán nem mertek menni. Alig tudták felkelteni a papa szüleit. Végre beengedték őket, de az első kérdés az volt, hogy nem követi-e őket valaki. A mama megnyugtatta a szülőket, s hamar találkozott a papával is, aki eddig a szénapadláson tartózkodott.

Egy éjjel a papa szüleinél aludtak, aztán tovább mentek. Másnap este a Takács Gizi néninél kaptak szállást. Ott csak pár napig voltak. Vasárnap este felé elindultak a mernyei állomásra, gyalog. Akkoriban sok eső esett, a gabona már magasra nőtt, így mindig vízesek voltak. Nehezen, de azért odaértek, Kaposvárig jegyet váltottak. Amikor felszálltak a vonatra, mindjárt megláttak egy ecsenyit, ezért hamarosan le is szálltak, mert féltek, hogy elárulja őket az ecsenyi. Dombóváron pihentek reggelig. Aztán valahogy elvergődtek Kaposszekcsőig. Ott lakott a mama Landek nagymamájának a testvére. Itt egy hétig laktak. Nem nagyon mertek előjönni, keveset mutatkoztak. Estefelé azért néha kimerészkedtek. Innen Siklósra a papa rokonaihoz mentek. Ők is szívesen fogadták őket. Náluk két hétig éltek. A gazdának segítettek. A család három hold szőlővel rendelkezett, a mamáék is itt dolgoztak. A Margit néni és a mama ebédet vittek, a papa permetezni segített.

Az itt töltött idő alatt végiglátogatták a rokonokat. Itt jó volt nekik, de ismét hazajöttek Ecsenybe. De még most sem mutatkozhattak. A mama a nagymamájánál is volt két napig, onnan az anyósáékhoz mentek. Két hétig bujtak itt. Ez se ment sokáig. A szénapadlások aludtak, de jobb volt, mint eddig, mert legalább együtt lehettek. Elhatározták, hogy tovább mennek.

Igy kerültek az Igal pusztai, Karai-tanóra. Üsszepakoltak mindent, amit még találtak a régi házuknál és elköltöztek ki a tanyára. Ez a tanya messze volt minden falutól. A legközelebbi faluk, amelyek 344 km-re voltak a tanyától: Igal, Somogyszil, Kacsok.

Amikor aratási idő volt, akkor sokan laktak abban a házban. A papa keresztszülei négyen, akik itt arattak ketten és a mamáék ketten. Ennyiből állt a tanya lakossága. Elég nehezen fértek el, mert sokan voltak. A mama főzött, a papa két napig segített aratni és közben hazajárt Ecsenybe, utána nézni mi ujság a faluban. Hogy ne ismerjenek rá, fehér nadrágban, szemüvegben járt és biciklivel közelítette meg a falut.

Ebben az időben kellett volna apunak megszületnie.

Augusztus 12-én, 1948-ban a szili bábeasszony vezette le a szülést. A mamáéknak hazája és szép otthona nem volt, de legalább dolgozók lehettek.

A papa Igalba bejelentette aput. Somogyszilban pedig megkeresztelte a döröcskei pap.

Ezt követően a papa Patalomba járt dolgozni. Kőműves volt.

Harminc forintot kapott egy nap. Annyiba került akkor egy mázsa kukorica is. Elkezdtek újra gazdálkodni. A papának sikerült újra bejelentkeznie.

1949-ben amnesztia volt. Aki itt tartózkodott Magyarországon az visszakaphatta a magyar állampolgárságát. Így újból lett hazájuk a sváboknak.

Nagyon nehezen és sok küzdelem árán végre valahogy rendbejöttek. Szerencsére május vége felé hazaszöktek Németországból a dédimamáék is.

Decemberben most már véglegesen hazaköltöztek Ecsenybe. Ott hagyták a Karai-tanyát. Egy szobát kaptak. Ősszel elment a felvidéki gazda és megvásárolhatták ezt a sváboktól elvett házat, amibe ma is élnek.

Azóta többször is felteszik magukban a kérdést: miért kellett mindezt végig szenvedniük? Hiszen egyetlen "bűnük" volt, hogy hazájukhoz hűek akartak maradni. S közülük csak kevésnek adatott meg, hogy mindez ne csak vágyalom maradjon.

A mai Ecseny teljesen más, mint a régi. Az akkori virágzó falubólm egy elhagyatott, öreg "temető" lett. A föld eltemeti a házakat, az embereket. Néhányan élnek még a "régiek" közül. Ők már öregek. S vizenyős szemükben ott van az egész mult, és a számukra még szomorubb jelen. Ők már elmúlnak, s minden ami a multa emlékeztet.

